

Izhaja
na pol poli
vsak četver-
tek.

SLOVENSKA BČELA.

Velja na leto
2 fl. 24 kr.
in po pošti
3 fl. sr.

Odgovorni vrednik: **Ant. Janežič.**

Št. 18.

V četrtek 5. maja 1853.

IV. leto.

P o b o ž n i s t a r č e k.

(Po narodni.)

Živel mož je dolgo časa,
Sneg pobeli mu glavó,
Brada je že sivolasa,
In se sveti kot srebró.

Ura mu je že odbila,
Pride k njemu bela smrt,
Ki ga bo v nebó spremila,
In peljala v rajski vrt.

Jezus hoče k sebi vzeti
Gori v sveto ga nebó,
Ker on živel je na sveti
Kakor angeleci svetó.

Ene v srcu še ima želje,
Te doseči še želi,
Proden v rajsko se veselje,
K Jezusu se preseli.

Želje troje: od družine
V hiši vzeti še slovó,
Ino v hlevi od živine,
In od polja tud takó.

Starček gre na žitno polje,
V sredi polja obstojí,
In vesele, dobre volje
Te besede govori:

Rasti rasti žitno polje,
Kakor raslo si dosléj,
Rasti rasti še vse boljše
Ko dosihmal za napréj.

S polja v hlev k živini grede,
In jo gladi in drgljá,
In izusti te besede
Prišle mu iz dna srcá:

Redi redi se živina,
Kakor si se mi dozde,
Dalje od sinú do sina,
Še vse boljše, ko doslé.

Starček zapusti živino,
V hišo gre in vleče se;
Skliče vkupej vso družino,
In jo zbere krog sebé:

Lesem, lesem vi družina,
Tri reči vam še povém,
Vredne vašega spomina,
Tri besede, preden grém.

Prva je beseda taka:
Ljubite gospod — Bogá,
Ker gre jemu slava vsaka,
Ljubite ga iz srcá.

Druga je beseda taka:
Ljubi naj zavolj Bogá —
Ker gre jemu slava vsaka —
Sledenj svoj' ga bližnjega.

Tretja je beseda taka:
Kdor bo starše spoštoval,
Ki jim gre spodobnost vsaka,
Jezus ga bo daroval."

Tri so lučice prižgali,
Sladko v Bogu je zaspál,
Angelčki so prijadrali,
Angelecom je dušo dál.

Rajsko pesemco zapeli,
Pa so peli prelepó,
Kviško kviško so zleteli
Z dušo k Jezusu v nebó.

M. V.

O b r a z z g o r.

„Že spet nakapljuje“ se otrešnem k svojemu tovaršu. „Tretji dan je že, da ne móreva dalej; pa naj bo kar hoče. Najeti vodnik že čaka, mili

moj brate! Le hitro za njim. Dans morava še do Wildbada.« In s tim je šlo črez most Malniškega potoka. Steze so bile čedalje ožje, bajte redčje in krajina bolj samotna in tiha. Samo naše stopinje so se razlegale po bližajih pečinah. Kljuvanje osamelega detala se je ozivalo iz bližave in zvončiči planinskih čred so boboneli iz gor v dolino.

»To je poslednja bajta, predenj do verha dojdemo« povzame naš vodnik besedo in pokaže malo prijetno hišico, ki je na pravej strani naše ceste na malem zelenem gričku stala.

»No, kaj se jokaš? Pravi dalej k malemu detetu, ki je pred bajto stalo in milo plakalo. »Povej, kakó se imá vboga Anica?« —

»Oh ljubi Bogec! Anica spi od včeraj tam v kamrici in se noče več z malo Reziko igrati. Mamica mislijo, da se nikdar več ne prebudi— o Bogec! mili Bogec!« mu dete zaverne in pri tem mu debele solze ruđeče ličice polijejo.

»Bodi jej Bog milostiv; bilo je to dobra deklica!« šepče naš vodnik in hoče dalej iti. Midva ga pa poprosiva, da se samo kak trenutek še pomudi.

Dali smo se deteti v bajto peljati.

»Tu spi« pošepotá dete in pokaže na pare z belim pertom pokrite, na kterih je zraven britke murtre slaba svečica berlela. »Oh, ali se nikdar več ne zbúdi, da bi z menoj igrala!«

Mi pa smo bili preveč presunjeni, kej odgovoriti. Pogled na teló, še v smerti prekrasno, nas je vse razžalostil.

Z licem, nad planinski sneg belim, je ležala tu toga in studena; suhe ročice so bile navskriž podjane. Okoli nje je bilo cvetje potrošeno, kakor na planinah pricvetava in vela kitica z planinskih rozic je ležala na nje persih.

»Mamica so šli do cerkve« pravi spet dete, ko smo se z kamrice odpravljali, »in jaz sem ostala sama pri sestrici. Htela sem ž njo igrati in se razgovarjati, pa ona je zmiraj spa'a in molčala. Tu sem se zbala, kamrico zapustila in se gorko jokati jela.«

S tim se podamo naprej. O zamerlej kej bližjega zvedeti, se ober-nemo na nekega planinčana, kterj nam takole pripovedovati jame:

»Bode tomu že leta dni, kar je jela Anka, prej najveseliša deklica cele okolice, zmiraj žalostnejši prihajati; lice jej je bledelo, okó zatem-nevalo. Na vse zgodaj je zganjala svojo čedo na pašo in pozno zvečer, ko so že zvezdice na temnem nebu stale, se je šele vračala domú. Ni več hodila kakor poprej do vasi doli, kjer so se vaščani shajali in vku-pej večerne molitve opravljali. Če jo je mamka pokregala, se je zaklenila v svojo kamrico gori pod streho, odperla oknice in kukala ven do zvez-dojasne noči. Tu jej je donašal veter zvuke pastirske piščali z bližnje skale, ki so večerno pesem prepevali in črez verh se je prikradla postava v lovskej obleki s puško na rami. Kakó zvestó je vselej na oknu poslu-šala! Piščal je vmolknila, večerna pesem pošumela in veter je donašal besedo za besedo v nočnej tihoti do visocega okenca in odtod sopet na-zaj. Sčim pa je v bližavi, kej zašumelo, se je znóva oglasila piščal in nje glasovi so se zmiraj dalej in dalej v gori zgubljali. Komej pa je spet juterno rumenilo novi dan napovedalo, je že sopet gnala svojo čedo na pašo.

(Konec sledi.)

Slovenska slovstvena zgodovina.

(Dalje.)

Rusi so se sicer v prvih časih zvesto držali staroslovansčine v 11. in 12. stoletji; tudi nekoliko v 13. veku je še živela lista slovensčina, kakor ob časih sv. Cirila. Ko so pa leta 1238 Rusovsko Mongolci posedli, jim je mogla dežela davek dajati, in ta podložnost aziatski trumi je terpela celih 200 let. Nar. grozniši zdijanost se je razširjala po vsem severu in poprejšnja oblika, čeravno ne obilna, je čedaljebolj zginjala v narodu. Slavenski obred je sicer še obstal, pa zavoljo neznanosti se je pri sleherni prepisatvi nekoliko pre naredilo. Še celo mongolizmi so se vmes ugnjezdili in sicer tako silno, da so Rusje nekoliko slov zgubili in se mongolskih polastili, n. pr. pravijo: lošat namesti konj, rot namesti usta. Po tem takem je staroslovansčina vedno bolj svojo čistofo zgubljal; tedaj je rusovska vlada želela, da bi se grozno popačene obredne knjige popravile. Ali nobenega ni bilo, da bi bil spreveden slovnica in zmožen težavno delo prevzeti. Tedaj je poslal tadašnji car *Bazili Ivanovič*, ki je bil svojo deželo mongolskega trinoštva rešil, Carigraskemu očaku prošnjo, da bi mu pozvedil moža, zmožnega to težavno delo podyzeti. Očak mu pošlje necega meniha z aloške gore, po imenu *Maksim*, učenege slavenskega jezikoslovca na Rusovsko. Maksim je v Moskvi devet let vredoval, in popravljaj obredne knjige, in njegov devetletni trud je srečno in umno očistil popačeno tujih in neprilicnih nesnag. In ko bi bil car spotoma zdelano popravo natisniti dal, bi Rusovsko dragocen zaklad premoglo. Toda v veliko škodo in celo v pogubo izverstnega izdelka Maksimovega je sklical car tako imenovane *slovstvarje*, ki pa slavenske slovnice skoro nič umeli niso, da bi doveršeno devetletno delo pregledali; pa hrisali so nar. boljše in drugače naredili. Maksim pa, pravega prepričan, se je z vso močjo boril zoper napčno, kteremu ni dal veljati. Prepričali so se zavoljo: *soj*, ker slovstvarji nikakor spreviditi niso mogli, kako more *soj* tudi *mein* pomeniti brez ozira nanašbe. Pater Maksim je dokazal resnico njegovega pravila iz staroslovanskih rokopisov; pa njegove besede so globo odletvale od razuma slovstvarjev, rekoč: če je staro prav, čemu popravljati. Spričal je resnico iz narodnega govorenja; zastonj je bila njegova nuja. Zavernili so ga, rekoč: ljudstvo ničesar ne vč. Tudi niso mogli razumeti, kako more vez „ne“ rodivnik tirjati (rodivnik zanikanja) namesti toživnika. Toživnik *i* so zavergli, in hotli so *njega* ali pa *jega* imeti. Slovstvarji niso hotli odjenjati, resnici nasproti, pater Maksim ne odstopiti od pravega. Slovstvarji, da bi svojemu nevednemu terjenju obveljavo dosegli, so hiteli prezvišenemu caru poslednjo razsodbo prepustiti. Maksim se je ustavil rekoč: car nima v slovstvenih zadevah razsojevati. Pa njegov glas je bil prešuniljen od oholostne nevedne večine in samo eden *Silvan* po imenu mu je priterdil. Pa tudi njegove moči niso zadostile zmago dobiti resnici, takšni in tako množni četi nasproti. Imenovali so ga slovniskega krivoverca, on pa njihove poprave popačenosti. Preprij je dolgo terpel, in naposled se je za Maksima nesrečno končal. Zavoljo njegove ustave zoper carsko pozivanje je zapadel njegovi zameri. Bil je v ječo odpeljan, kjer ga je po 33 letni zapertii gotovo zaželjena smert nezasluzenih nadlog in krivičnega ravnanja rešila, Slovanu pak večno rano v srcu pustila.

Mongolci so sicer s svojim prevladanjem tako tamno zanesli na Rusovsko, ktere nasledek je bila popolnoma nevednost. Pa, ko bi bil po drugih slovanskih deželah slavenski obred cvetel, bi se bili popravljachi o Maksimovem času lahko nanj zavernili, ter se pravega prepričali; ali kaj, ker so se iz drugih krajin, kjer je slavenski obred samo životaril, v sever ozirali mené, da je tamkej čista slovanščina domá, da na Rusovskem cvete. Obred, ki se je z domačih poljan pregnal, ni nikjer našel dobrega zavetja v nesreči, zatoraj ni mogel razjasniti s svojo nekdanjo svetlobo nevednežev, ki so terdoglavno napčno terdili, ne razumevši duha domačega jezika, katerega so si družim enacega mislili. Da je pa to res tako, se iz tega sprevidi, ker so z greškim jezikom Maksimove pravila ovrčali, rekoč: da v greškem ne zaznamva *svoj* vsih prisvojitvinih zaimen te oblike. Ravno taka je bila z rodivnikom zanikanja; rekli so v greškem ni od tega rodivnika ne duha ne sluha najti; tedaj ni prav, se vé ker jim je manjkalo poznanje domačega slovstva.

Že je pater Maksim *celih 18 let* v ječi prezdihval, ko vladi pismo napiše (list p. Maksima se je še doslé ohranil), naj bi se vender pravega prepričala in ga krivične kazni oprostila. *Ali zastarana nevednost je udušila mili glas prosečega*, saj so bili slovstvarji čez 200 let ravno v teh napčnostih, kakor so za časa Maksima bili. Še le luč Dobrovškiga, tudi po Rusovskem razposlana, jih je razsvetila. Slovnicarji tudi drugih narodov so se sicer prepirali, ali pri Grekih in Latincih ne pozná zgodovina enacega dogodjaja. *Noben drug jezik ne šteje takovega mučenika med svoje podpiratelje kakor slavenski.*

Sto let skoro po Maksimovi smerti (umerl je 1556) je car Rusie *vnovič* slovstvarje sklical (leta 1652); pa zopet so se pričekali in sicer tako močno, da so se v razserjenih strankah razšli, ker nevedneži po nikakor pravega spoznati niso hotli. Nekoliko knjig so še le izdelali leta 1667, sv. pismo v letu 1751, koje je bilo njihovo poslednje delo, se ve, da tudi z mnogimi napakami; ker Dobrovskitove slovnice še do takrat ni bilo na svetu. Zatorej so pa tudi rusovske knjige polne napak, in tudi skoraj od vsih tistih (besede so to g. Metelko-ta), ki so bile ob času preganjanja tjekaj zanesene, ni ne duha ne sluha več; z majhnim izjemkom so zapadle večni pogubi. Iz 11. stoletja se je vender še en izversten prepis ohranil, ki ga je djakon *Grigori* osnoval za kneza Ostromirskega v Novgorodu, in obsega *nedeljske evangelje*, tedaj znan po imenu *Ostromirskih evangelj*. Pisal jih je od leta 1056 — 1057, in malo je v njih popravil; pa koliko bi bilo boljše, ko bi čisto ničesar popravil ne bil. Grigori prosi bravece „da bi ga ne kleli“ zavoljo malo popravkov, kterih bi bil imel, kakor je krivo mislil, veliko več narediti. Ali ravno zavoljo te domišljevane napake je prepisal djakon Grigori knjigo visoke vrednosti, katera doslej še skoraj sama stoji iz Rusie med slovstvenimi starinami čiste staroslovanščine. Bile so skoz 800 let neznane, in najdene so bile po smerti carice Katarine v njeni sobi. Dobrovski jih omeni v slovnici svoji, ki jih pa ni mogel, kakor pravi, v roke dobiti, akoravno jih je silno želel. Vse drugo pa, kar je bilo na Rusovskem tiskanega, je popačeno in pokvarjeno, in Glagolitje, ki tudi vedno bolj nevednosti in slabosti zapadajo, se močno motijo, ko mislijo v svojih knjigah čisto staroslovanščino obdržati, ko bi rusovske posnemali. In ravno zato, ker jih posnemajo Glagolitje, njih stara čverstota zginja, in neskerbni za prihodnost, zanemarjajo zmiraj bolj sebe in svoje slovstvo, kar sta že ranjki

Kopitar in Dobrovski resnično obžalovala. Že o prehodu iz prvega v drugi razdel glagoliškega slovstva se je pokazal zapad glagoliške kreposti v mnogih oslabiljenostih, posebno v jeziku, veliko slabšem kot se je pisal v prvem razdelu; in tudi pravopis se je bil mnogo in sicer v napčno in v kvar prestvaril. V prvem razdelu je bil okrogel, v drugem voglast; jezik v prvem čist, kratek, v drugem poplujčen posebno z rusizmi.

(Dalje sledi.)

L. TAPURIUS.

(Konec.)

Komu hitro v glavo ne pride igra slovanskih pastirjev, kateri sekiró zmiraj za orožje pri sebi nosijo ⁴⁾. Več kakor na 100 korakov jo daleč za človekom poženejo, kateri jih razdraži (glej Kollar Spiewanky) To *šakro* — *sekiro*, od katere tudi Paullinus (Syst. Bram. pag. 284) povedati ve „Višnu rotulam ferream Ciakram dictam manu tenet“ najdemo dostikrat na štajerskih rimskih kamnih v rokah možkih in ženskih oseb, in učeni so si glavo terli, kaj da pomeni, in neki so celo rekli, da je to kakšno zercalo!!! Mi bomo v naši knjigi sliko priložili; do tačas pa si jo lahko vsakdo v Muharjevi dogodivščini štajerski med priloženimi obrazi in slikami poišče. Razun tega orodja *Šakra* imenovanega, so si tudi Indianci Višnuta predstavljali z *tapurom* v rokah. Beseda *tapuro*, die Streitaxt, se je že med Slovenci zlo zgubila, ali besedo *tapurišče* (toporišče) die Streitaxt — Hackenstiel, še vsakdo pozna. Paullinus (Syst 82) imenuje to orodje *Gheda* in prestavi besedo *Gheda* z latinsko besedo *Clava* „Clava Višnu, quam Gheda vocant, malos castigat, et capita perversorum frangit“ U Bop-povem sanskritskem Glossariu najdem tudi besedo *gada*, clava, gunda, globus. Primeri tema besedama sanskritskima s'avenski *gvod*, *gvozd*, *gvazd*, *zagvozda*, *gumb* itd. Tudi severnoslavenski *Radegost* ima v rokah bipennis Streitaxt (glej Koll. Slav. Boh. 265) to je *topuro*. Pri štajerskih Slovenceh okoli Šavnice se veli topača una velika sekira, s katero drevesa podirajo.

Po tem orožju Višnutovem se je tedaj ohljubilo ime *Tapurius*, *Tappeinus*, katero se pogosto na rimskih kamnih na Koroškem najde. Obitelj *Topor*, *Tapurišič* in *Tapajnar* še živite na Koroškem in Štajerskem.

Kakor kersanski stariši svojim otrokom imena svetnikov prilagajo, lako so paganski imena svojih bogov in njihovih atributov. Tako najdemo ime CRIELION ⁵⁾ na štajerskih kamnih po krilih (perotih) Višnutovega tiča Gerudena, daleč *Luccon* ⁶⁾ (Lukon) po njegovem *luku* (arcus) *Cladius* ⁷⁾ katero ime tudi pogosto polatinčeno najdemo pod imenom *Maleus* po njegovem orodju Čakru, kateri je bil klad: diminut. Kladivec se še na Štajerskem pozna) Hammer, malleus rostratus, in na ktereга še slovački Čakan lepo opominja.

Tako bi bili spet edno ime staroslovensko in mythologičko razložili, in novi dokaz imeli, da je o času Rimljanov v Noriku in Panonii Slovec prebival.

⁴⁾ Ravno tako slovanski narod Huculov na galiških tatranskih gorah.

⁵⁾ Muchar Gesch. d. Stei. I. 391 Kaiedorf v Gradčki okolici. ⁶⁾ Muchar I. 428.

⁷⁾ Muchar I. 434.

O d g o v o r i

na vprašanja društva za Jugoslav. povestnico.

XII. Tam, kjer zapusti Soča Tminske in Kanalske gore, in stopi vnu iz tesnobe na širjavo Goriške prijazne ravnine, se vzdiguje visoko gori do oblakov, na levem bregu Soče, sterma in skalnata gora, ktero so tukajšnji Slovenci od nekdanj Škalnico imenovali, in ki se sadaj od srede šestnajstega stoletja sploh *Sveta Gora*, po taliansko *il Monte Santo* imenuje. Ona je na severni strani dobre pol ure od Gorice, in nosi na svojem verhu imenitno cerkev *Materē Božje*, kamor pobožni kristjani obojega spola iz Benečie, iz Goriškega, Istrianskega, Koroškega in Štajerskega mnogoštevilno in pogostoma romajo. Od začetka te cerkve in od tega, kar se je ves čas njenega obstanka ž njo godilo, so pisali že: 1) *P. Glavinich*, franciskanar, ki je leta 1648 knjigo *de origine provinciae Bosnae et Croatiae* v Vidmu (Udine) na svitlo dal; 2) *Giacomo Ischi*, arciprete in Palma, ki je zgodovine Goriške grofie tudi v Vidmu pod naslovom: *historia principalis Comitatus Goritiensis* v letu 1684 v natis dal. 3) *P. Caspar Pasconi*, iz reda S. Franciška, Guardian na sveti Gori, ki je knjigo spisal in jo 1746 v Benetkah na svetlo dal. 4) In iz te knjige je povzeta: „*Kratka povest od božje poti na sveti Gori nad Solkanom blizo Gorice. V Vidnu 1843*“ majhna knjižica v osminki od 29 strani. Po tem, kar se v ravno omenjenih spisih bere, je bila ta cerkev sozidana v prvi polovici 16. veka, potem ko se je razglasila prikazen *Materē Božje*, ktero je neka pobožna pasterica, Ursula Ferligoinica po imenu, v letu 1539 na ti gori imela. Kadar so začeli cerkev zidati, so iz tal slučajno izkopali štirvoglat kamen, na katerem so se vsekane besede brale: „*Ave Maria, gratia plena, Dominus tecum.*“ ki se še dan današnji v tej cerkvi hrani in kaže. Leta 1544 je bila cerkev popolnoma dozidana. V varstvo in postrežbo te, verh sterme gore, daleč od obljudenih krajev, stoječe cerkve se je kmalo prizidal še samostan, ki je bil izročēn manjšim bratom reda sv. Franciška v letu 1566. Od tega časa se je tudi začela ta gora imenovati *Sveta gora*. Ko je bila cerkev dozidana (1544), je jej Oglejski patriarh, kardinal Marko Grimani podaril lepo staro podobo *Materē Božje*, ktera se še zdaj na velkem altarju te cerkve časti. Leta podoba je bila 16. junia 1717 z veliko slovesnostjo v Gorici, in scer na Travniku, v pričo neštevilnega ljudstva kronana, in tadaj se je začel tudi po celej tej škofiji praznovati praznik „*prikazanja in kronanja Materē Božje na sveti gori*“ v spomin te prigodbe. Pa kakor se navadno na svetu godi, da nobena stvar vedno nespremenljiva ne ostane, tako se je tudi s sveto Goro dogodilo. Na povelje cesarja Jožefa II. je bila ta cerkev v letu 1786 zapuščena, menihi so se morali od tod preseliti v drug kloster v Gorico, podoba *Materē božje* je bila iz svete Gore doli v Solkan v farno cerkev prenešena, samostan je bil razdjan s hišo vred, v kteri so pobožni romarji prenočevali, in cerkev sama je bila razkrita, ker so ji streho odvzeli. Celo veliko ozidje lepe cerkve je bilo za 1500 gol-dinarjev prodano. Vendar pa so romarji od bližnjih in daljnjih krajev tudi še sadaj k tej podertii romali. Čez sedem let in osem mescev, to je, v letu 1793 so bili Goričani vnovič od svitlega cesarja dovoljenje sprosili, da so cerkev na sveti Gori zopet ponovili, kamor so podobo *Materē*

Božje vnovič slovesno prenesli, in v ta spomin napis vrezali v kamen nad velikimi vratami cerkve: „*Ego autem steti in monte, sicut prius.*“ Sadaj pa je bila cerkev izročena enemu duhovniku, ki se *vice-direktor* svete Gore imenuje, kateremu je več drugih duhovnikov pridanih, da romarje spovedujejo; pravi vodja pa ali direktor svetišča je Goriški škof. In od listega časa sem slovi še vedno *Sveta gora* po vsih bližnjih in daljnih krajih do današnjega dne

Druga cerkev Matere Božje, kamor romajo pa posebno Lahi in Taliani, je cerkev Matere Božje na otoku *Barbana* zvanem. Kratka povest od začetka in osode lete cerkve je bila tiskana v Vidmi v letu 1841, pod naslovom: „*Istoria dell'origine della chiesa dedicata a M. V. Ss. nell'Isola di Barbana l'anno 582. Udine 1841. Tip. di Dom. Biasutti.*“ Pisali so pa od ravno te cerkve tudi še drugi deloma imenitni pisatelji, kakor b) stari *Ughelio, Italia sacra fol. 38. in vita Elias*, kjer takole govori: *Hic patriarcha Elias non procul a Grado monasterium monachorum in honorem Sanctae Mariae instituit, ubi sibi revelatum fuerat a Beata Virgine Christi matre, quod Barbanam nuncupavit: quia vir Barbanus nomine ibi constitutus primus abbas.*“ c). *Henrik Palladio* in *Giovanni Francesco Palladio* v „*l'istoria della provincia del Friuli parte I. l. 1. pag. 26.*“ in d). *P. Coronelli* v „*Biblioteca Nr. 1007, pag. 306. lit. Barbana.*“ e). Pos'ednič *P. Alessandro Morosini* v *Istoria delle Immagini più miracolose e celebri di Maria Vergine di tutto l'Universo, Parma.* — V leteh spisih se here, da je otok *Barbana* bil nekadaj v starih časih lazaret mesta Ogleja, in da so bili tukej tudi o prvih časih kristjanstva večidel Oglejski mučeniki usmertjeni. V letu 582 vstane na morju neprevidoma tako strašen vihar, da se je voda nenavadno narasla, kar je ta nasledek imelo, da so se vse poslopja tega lazareta na enkrat pogreznule; ob enem pa so ljudje vidili verh morskih valov plavati podobo Matere Božje, ktera podoba je obstala, ko so se vode zopet ponizale, na tem otoku ravno na tistem mestu, kjer se od tih dob vedno časti. Ljudje, ki so to vidili, so to reč povsod razglasili, in takratni patriarh *Elia* je rekel ondi sozidati cerkev na čast Materi Božji, in je na velki oltar postavil ravno to podobo. Pozneje je bil prizidan cerkvi še samostan, in ker se je prvi predstojnik tega samostana klical *Barbanus*, se je začel tudi otok klicati „*insula Barbana.*“ Otok ta je silno majhen, pol ure od otoka, kjer je mesto *Grado*, proti izhodu; od enega konca otoka do drugega, kjer je naj širji, je komej en strelaj daleč; na otoku je razun cerkve in samostana, kjer zdaj dva duhovnika navadno stanujeta, da strežeta romarjem, še ena ali dve drugi hiši, in nič drugega. Na otoku sicer nič ne rase, kakor malo revne trave. Kar se pa kot čudež pripoveda in razglasuje, je to, da na celem tem otoku ni bilo nikoli nobene kače viditi, ker se jih pa vender obilno nahaja po družih bližnjih otokih. Enkrat, pravijo, pride nekdo na ta otok s polno škatlo strupenih gadov; ali kakor hitro je na otok stopil, so mu vsi gadi (vipere) pocerknuli. To se pripoveda od lete prestare cerkve.

Z m e s.

Nek kmet *Marin* je pri požaru Moskovekega igrališča z božjo pomočjo tesarskemu mojstru, ki se je na strehi gorečega poslopja znašel, življenje

ohranil. *Car Miklavž*, slišavši o tem zlahtnem činu Marina, ga je dal, ko je do Petrograda prispel, k sebi poklicati. Tu je objel mogočni vladar vsih Rusov prostega Marina rekoč: „Bog ti poverni tvoje dobro djanje. Poljubi me, ter mi povej, kako ti je Bog pomagal. — Marin mu pové, kako in kaj. Naslednje pa car spet besedo povzame rekoč: „Sadaj pa idi z Bogom: kader kej potrebuješ, le k meni pridi. — Verh tega mu je še vkazal svetinjo za ohranjenje življenja podeliti in 150 rubljev izplačati.

Slovstveni glasnik.

Jugoslavensko slovstvo. Pri Blazniku v Ljubljani so izšle prav čedne podobice v spomin *perve svete izpovedi*. Na *pervej strani* je podoba zgubljenega sina, na *zadnje* pa sledeča prav mična pesmica:

Ljubi Oče vse dobroto!
Bog nebes čez vse visok
Si odpustil moje zmete,
De sim tebi ljub otrok

S čistim srcam ti služiti
Hočem svoje žive dni,
Zvest otrok ti hočem biti
Kakor Jezus me učí.

Prosi, o Marija! zame
Vselej mi na strani stoj;
Vari me peklenške zmane,
Angel varh! prijatelj moj.

Sto černih tih podobic veljá 30 kr. in sto svitlih (bronziranih) 45 kr. sr. Da bi jih le tudi v Celovcu dobiti mogli. — Ravno take podobice je tudi izdal J. Podrekar v Kamniku. 100 černih iztisov veljá 50 kr. svitlih 1 gld. 10 kr. in malanih 2 gld. 24 kr. Te so tudi v Celovcu že dobiti. — Na Dunaju je izšel *Cvčtnik srbske slovesnosti* za višje gimnazie, sestavljen od dra J. Subotića. 1. zv., 572 str. veljá terdo vezan 1 gld. 2 kr. sr.

Česko slovstvo. V založbi K. Winikerja v Berni je ravno izšel prvi zvezek *Moravskih narodnih pesem* od prof. F. S. zbranih. Vsak drug mesec pride tak zvezek na svitlo in veljá 45 kr. sr. Tudi napevi so pridani, kar tej zbirki posebno ceno daje. — Nevtrudljivi česki spisatelj *Doucha* pripravlja za natis novo knjižico pod nadpisom *Schránka dobrého naučení*. Obsega mnogo nraavnih izrekov in pregovorov v verzih, spisanih za mladino in učitelje. — G. bibliotekar V. Hanka je oskerbel spet novo izdanje *Dalimilove česke kronike*. Veljá le 24 kr. sr. —

Različne drobtince.

* Pred nedavnim je vtonil v Pesnici na Štajerskem znani slovenski domorodec *Franc Verbnjak*, kateri je tudi nekaj slovenskih pesmic zložil in tudi daleč okoli kot botanikar slovel. Naj v miru počiva!

* Na česki prirodoslovni časopis *Živa* se je že toliko naročnikov oglasilo, da se morajo prvi 3 broji novič natisniti.

* Da nevarnosti, ki *narodnemu kazališču žuga*, v okom pridejo, so se neki domorodci v Zagrebu dogovorili, večkrat igrokaze v ilirskem jeziku predstavljati.

* *Beogradske Novine* pišejo, da je Nj. veličanstvo cesar g. majorju *Milenkoviču* za njegov zemljovid Srbije zlato svetinjo za nauke in umetnosti podelil.

* Vis. g. minister *Thun* je česki šolski časopis *Škola* vsim učiteljem českega jezika na Českem, Moravskem, Siležkem in Ogerskem priporočil.